

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

=====

Стенографски протокол

ХУДОЖЕСТВЕН СЪВЕТ

С о щ и я

10 февруари 1982

=====

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

	стр.
I. ОТКРИВАНЕ	
предс. Дико Фучеджиев	4
II. ДНЕВЕН РЕД	4
III. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА РОЛИТЕ	
Крикор Азарян	6
IV. ИЗКАЗВАНИЯ	
Славка Славова	7
Банчо Банов	7
Таня Масалитинова	7
Рачко Ябанджиев	8
Крикор Азарян	8
Иванка Димитрова	8
Рачко Ябанджиев	9
Крикор Азарян	9
Чавдар Добрев	9
Крикор Азарян	10
Чавдар Добрев	10
Асен Шопов	10
Таня Масалитинова	13
Крикор Азарян	14
Антония Каракостова	15
Ванча Дойчева	17
Георги Черкелов	17
Пенчо Линов	18

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

Николина лекова	19
Славка Славова	19
Крикор Азарян	20
V. ЗАКЛЮЧИТЕЛНО СЛОВО	
предс. Дико Фучеджиев	22
Стефан Данаилов – реплика	28
предс. Дико Фучеджиев	28
VI. ТОЧКА РАЗНИ	
Таня Масалитинова	29
Чавдар Добрев	30
Рачко Ябанджиев	30
предс. Дико Фучеджиев	31
VII. ЗАКРИВАНЕ	
предс. Дико Фучеджиев	32

4

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

=====

Стенографски протокол

ХУДОЖЕСТВЕН СЪВЕТ

Състоял се на 10 февруари 1982 г.

в заседателната зала на Народния

театър "Иван Вазов"

Начало 16 ч 25 мин.

- о -

О Т К Р И В А Н Е

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ: ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ

Другари,

Откривам Художествения съвет при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Разпределение на ролите в пиесата "Януари" от Йордан Радичков, постановчик Крикор Азарян.

2. Разни.

Имате ли други предложения за дневен ред? Няма. Приема се дневния ред.

Другари, в нашия репертоар по решение на Художествения съвет от по миналата година е включена пиесата "Януари" от Йордан Радичков. Това е произведение, което има биография в ~~театър~~ ^{Българския} театър. Постановка на пиесата е правена от Крикор Азарян в Пазарджик, в Русенския театър, правена беше и в София на сцената на Сатиричния театър – една постановка, която, за съжаление, не бе-

ше сполучлива.

Нашите съображения да включим в репертоара това произведение са няколко, на първо място, разбира се, че това е едно от най-добрите произведения на нашата съвременна драматургия. Известен ви е писателят Радичков. На второ място, имаме пред вид, че драматургията на Радичков ни върши полезна работа в нашата гастролна дейност в други страни. Знаете много добре, че всяка драматургия и всяка съвременна драматургия и класика не е пригодна да се играе пред чужда публика. Смятаме, че "Януари" е едно от произведенията на нашата съвременна драматургия, което има всички необходими качества за установяване на този контакт с чуждия зрител по силата на своите идеи. Затова Художественият съвет прие в репертоара да бъде включена постановката на пиесата "Януари".

Това е една доста сложна задача, като имам пред вид, че и постановчикът няма да я прави за първи път, дори това ще му бъде за трети път, защото я прави и в Белград на сцената на Югославския драматичен театър. Пазарджишката постановка на Азарян беше много популярна в България, русенската също е хубава – и двете постановки са с добри качества и нашата задача сега е да защитим на високо равнище, талантливо и професионално това произведение на нашата драматургия, да го покажем в целия му възможен блясък, за да не паднем поне под нивото на постигнатото. Освен това ще бъде и второ произведение от Йордан Радичков на сцената на нашия театър, което има своето значение след успеха, който има "Опит за летене".

Репетициите на "Януари" ще започнат в края на седмицата с оглед в края на месец април да бъде премиерата. Има думата Крикор Азарян, за да направи предложение за разпределение на ролите.

КРИКОР АЗАРЯН:

Другари,

Действащите лица в пиесата и актьорите, които ще ги изпълняват:

- Сусу - Вълко Кънев;
- пощенски раздавач - Георги Мамалев;
- Исай - Кирил Кавадарков;
- Лазар - Юри Ангелов;
- Ангел - Венко Пехливанов;
- Софрона - Цветана Манева и Галина Асенова;
- Гаврил - Стефан Данаилов и Михаил Петров;
- Велико - Антон Радичев;
- Торлака - Георги Георгиев-Гец;
- Флигорната - Николай Николаев;
- Канец - Мариус Тонкин;
- художник - Младен Младенов;
- музика - Кирил Дончев;
- сценични ефекти - Николай Николаев;
- драматург - не зная кой е определен;
- помощник-режисьор и суфльор - не зная.

Искам да дам обяснение за външния човек - Цветана Манева. В пиесата има само една женска роля - тя не е главна, доста скромна роля, но именно защото е една единствена жена и жанрово там стават измененията много е важно точното попадение. Не бих казал, че в театъра няма изпълнителки за тази роля, но за съжаление две - три от тях, които съм имал пред вид, в момента репетират в двете пиеси, които се поставят в театъра. Затова помолих директора да приеме предложението за една актриса като Цветана Манева, с която съм работил и я познавам. Мисля, че тя е много подходяща

за ролята. Като втора изпълнителка предлагам Галина Асенова, която вярвам, че ще се получи, но до голяма степен тези неща се определяха и от двойката мъже, които ще играят.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Чухте предложението и имате думата за изказвания, съображения, мнения. Има думата др. Славка Славова.

ИЗКАЗВАНИЯ

СЛАВКА СЛАВОВА:

Бихте ли казали кои са другите актриси, които сте имали пред вид?

КРИКОР АЗАРЯН:

Разбира се. Имал съм пред вид Валя Гиндева, която бях дал в едно разпределение. Имал съм пред вид и Красимира Петрова, както и още една колежка.

СЛАВКА СЛАВОВА:

С тези въпроси искам да видя насоката на мисълта на режисьора, за да можем да предложим някоя друга актриса от нашия театър, за която, може би, режисьорът не се досеща. Ще имаме големи мъчнотии с това, че Цветана Манева е много заета и как ще съчетаваме нашите представления. И пак ще викнат всички жени и с пълно право.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Банчо Банов.

БАНЧО БАНОВ:

Венко Пехливанов е зает в "Есенна соната" и репетира всеки ден, премиерата е към 15 март и едва след премиерата ще може да се включи.

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА:

Помислете за Юри Ангелов дали е добре със здравето си.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Рачко Ябанджиев.

РАЧКО ЯБАНДЖИЕВ:

Искам да подкрепя това, което каза Славка Славова. Положително ще имаме неприятности между женския състав. Не мога да си спомня ролята, гледах я в Пазарджик – тази роля гастролна ли е, могат ли с нея да се покажат качества актьорски, достойни за Народния театър? Ако театърът има намерение да привлече тази актриса може ли тази роля да бъде гастролна?

Второ, ако е така, да се сложи още една наша актриса като трета, ако искате да назначите Манева в театъра и искате да видите качествата ѝ.

КРИКОР АЗАРЯН:

Моля като се изказвате да правите и конкретни предложения.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Моля да се изказвате по разпределението на ролите. Има думата др. Иванка Димитрова.

ИВАНКА ДИМИТРОВА:

Смятам, че не е правилно да се взема актриса от друг театър, след като имаме толкова свободни актриси в нашия театър. Спомням си как блестящо се справи режисьора с Адриана. Мисля, че в нашия театър има равностойни на ~~Панчева~~ ^{Панчева}. Те са свободни и би трябвало да се помисли за тях. Цветана Манева е една чудесна актриса, но ако трябва наистина да я привлечем за гастрол не е това ролята, а трябва с някаква голяма и сериозна роля за нея, ако има нужда нашият театър от актриса като нея. Така е много нередно, като че ли няма в нашия театър хора, които да изиграят тази роля.

Действително има опасност за Пехливанов, който чак от края на месец март ще започне да репетира. Има опасност и за Юри Анге-

лов. Разпределението е великолепно и не мога нищо да кажа по него.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Рачко Ябанджиев.

РАЧКО ЯБАНДЖИЕВ:

Има една такава подробност – Георги Георгиев-Гец често отказва – имате ли пред вид това?

КРИКОР АЗАРЯН:

Разговор с него не съм водил.

РАЧКО ЯБАНДЖИЕВ:

Аз съм непрекъснато с него и непрекъснато го чувам да се оплаква от здравето си.

КРИКОР АЗАРЯН:

Имах пред вид, че не е репетираш от началото на сезона и предполагам, че ще се съгласи.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Чавдар Добрев.

ЧАВДАР ДОБРЕВ:

Разпределението е направено сериозно. Режисьорът си е поставил максимална цел да постигне една нова режисьорска интерпретация, режисьорска разработка на "Януари", дори в сравнение с Пазарджик. Това е много трудният и сериозен проблем, проблем, който вероятно е и на самия Радичков, и на Азарян, и на другите създатели на постановката. Но сега не говорим точно за концепцията на режисьора, макар че в тази насока биха могли да се кажат няколко думи и с оглед на една концепция може да се разбере и логиката на предлаганите разпределения. Знаем, че Шарланджиев беше дал по друга трактовка. Азарян беше потърсил в Пазарджик друга трактовка също. Отива се към трето решение и сигурно Азарян ще търси нови моменти, няма да повтаря направеното. Само такъв

контекст, според мен, достатъчно компетентно можем да се изказваме за разпределението. Азарян е един творец, който едва ли се нуждае от моето опекунство. Той носи отговорност като творец, който е работил Радичков нанаша и на чужда сцена и на тази пиеса. Той по-дълбоко от мен е навлязъл във вътрешната логика на творбата и аз не бих могъл да опонирам.

Що се отнася до Георги Георгиев-Гец има една подробност – ставаше въпрос ако ние работим след сезона Гец беше поел ангажмента да играе главната роля, но това са ~~наша~~ неща, които днес ще се уточнят.

КРИКОР АЗАРЯН:

Нали на последния Дирекционен съвет за това стана дума, че вместо след сезона да дойде ретро...

ЧАВДАР ДОБРЕВ:

Смятам, че тези неща ще се уточнят и тук повече не мога да се намесвам, исках само да напомня за тази подробност. Но режисьорът, а чрез него и ние носим отговорност. Азарян е мислил, дал е възможност и на Галина да работи. А Цветана Манева уважавам много. Тя е един преход между младото и средното поколение, един от най-ярките представители в национален мащаб, не мога да се съмнявам в нейните дарби. Познавам я много добре от пловдивска сцена, сега от софийска, в "Много шум за нищо" с блестящо изпълнение.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Асен Шопов.

ШОПОВ:

Мисля, че предложението за разпределение има цялостен характер, изхождащ, според мен, от няколко обстоятелства:

Първо, опитът за преоткриване пиесата на Радичков, когото аз уважавам и мисля, че в рамките на възможностите на столицата

е редно да проявим тази смелост и да прекратим този неписан закон, че изиграна някъде пиеса трудно би могла да се предложи като втори и трети прочит на зрителя. В същото време това крие в себе си известна претенция, която ангажира отговорността на театъра, неговите сили категорично да изявят намерението си за това, че търсят нов прочит на едно колкото интересно, толкова и трудно заглавие на един труден, сложен автор. Цялостно разпределението говори за набор на артисти, които трябва да решат основната задача: чисто жанровия аспект на произведението. Явно как точно вътрешното разполагане по пунктовете е във формирането на режисьора който точно от артистите ще защити съответния пункт. Цялостният пакет от артисти явно е търсен по допирните точки, които те като владеещи определени изразни средства биха реализирали в най-висока степен жанровата сложна задача на пиесата на сцената на един Народен театър, който, не бих казал, че ще опонира с онова, което е основна негова характеристика, а по-скоро ще я допълни като богатство, като сложност в неговия репертоарен план.

Приемам общо предложението за разпределение без да коментирам тези пунктове, които представляват някакво затруднение, както случая с Венко Пехливанов.

Очевидно, не случайно се разглеждат споровете по единствения пункт по разпределението на женската роля. Очевидно, че задоволяването и тук, в театъра, на жените със задачи е точно толкова сложен проблем, колкото и във всеки театър. Това дава отражение и в балансирането на трупите от една страна и оскъдицата на роли в този план просто като количествено съотношение в драматургията от друга страна. Не рядко се сблъскваме с пиеси, които така или иначе виждате, че са мъжки пиеси с една женска роля, или една - две женски роли. Не случайно понякога сме се насочвали

към такива пиеси, като "Осем жени" – малко спекулативно, но свършено основателно и законно, за да се решава един проблем, който очевидно съществува в театъра.

По въпроса за предложението, което е извън състава на театъра, намира, че има своите мотиви, сериозни, в необходимостта да се защити пункта пак по същата логика, по която коментирах произведението – ролята наистина не е голяма, има бликов характер и не може обслужващо да се реши като задача в едно представление, а трябва да се реши чрез намиране на някакво точно попадение, ако щете вицово решено, чрез възможността дадена актриса да изведе в най-висока степен определени намерения, които явно съществуват в режисурата. Независимо, че те не са коментирани, но вътре в самата драматургия това изискване съществува във всички представления, които съм гледал. Веднага личи там, където присъствието е решено, балансира представлението в една посока, за разлика, когато това обслужване на представлението е едно случайно присъствие.

В този смисъл мисля, че насочването към една актриса като Цветана Манева, която е излишно да обсъждаме и едва ли това би било гастролната роля, в която тя ще се появи в театъра, а и едва ли имаме такава необходимост да я съдим чрез гастролна роля за правото или неправото да присъствува на сцената на Народния театър. По-скоро мисля, че Азарян търси нейната характерност, нейния чешитлък, ако мога така да се изразя, за да дойде на сцената онова странно Радичково създание, с доста неясна биография, с доста неясни драматургически очертания, имам пред вид на сцената, които трябва да бъдат допълнени и доизградени с уменията на една актриса, използвайки предложеното от драматургията като повод, да изгради друг един по-цялостен и по-имагинерен свят в

себе си.

Откровено казано, нарочно отчитайки конфликта, който се възбужда, не бих искал конфликтно да се възприема едно предложение за присъствието на една актриса като Цветана Манева с една такава задача, която бих казал, че не ограбва, а би могла да обогати стойностно едно представление на Народния театър.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Таня Масалитинова.

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА:

Мисля, че няма какво да коментираме този въпрос, достатъчно голям режисьор е Азарян, той си е направил точното разпределение и има свое виждане за мъжките роли, вероятно то е и най-правилното.

Искам да взема отношение и по този въпрос, който стана конфликтен. Лично аз много харесвам Цветана Манева, гледала съм в Пловдив всичките ѝ представления. Казват, че тя великолепно е играела в "Босилек за Драгинко" при Любен Гройс и други. Хубаво е ако дойде в нашия театър, защото тя е талантива актриса. Но става дума за друго нещо: говоря съвсем откровено, но даваме повод на нашия състав да мисли, че нещата се вършат зад гърба им. Ако беше назначена в нашия театър ще бъде добре дошла и ние имаме нужда от такава актриса като нея, тя е съвременна и много интересна. Но наистина ще се получат големи брожения в състава, нещата ще се преувеличат, изопачат – знаете как това става в такива моменти. Хората с пълно право ще кажа, добре, ако е член на нашия театър нека си играе, без това режисьорът предлага два състава, дава роля и на друга актриса. Но помислете си това, другарю директор, как да излезем пред състава. Разбира се, че Азарян си е преценил, че тя е за ролята и сигурно си има своите съвсем

солидни основания. Но положително ще има брожения и ще са прави хората дори принципиално.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Крикор Азарян.

КРИКОР АЗАРЯН:

За да бъде по-позитивен разговора ни искам да помоля за следното нещо: настоятелно моля, понятно ми е, че около женската роля започнаха споровете и изказванията, което е разбираемо, макар че не е най-полезното за нас, лично за мен, като човек, който прави едно предложение все пак. За мен по-полезно ще бъде, ако се правят конкретни предложения. Повярвайте ми, но много пъти съм минал списъка и мога конкретно да отговоря, защо примерно аз не съм се спрял на конкретна актриса. Дори малко съм учуден, предполагавам, че реакцията на състава, за която тук става въпрос, има като че ли по-голяма логика, когато става въпрос за една роля; да речем на Настася Филиповна, или в "Три сестри", или в "Чайка", за които човек може да каже, че цял живот чака тази роля, а сега го отминават. Въпросът е за една доста скромна роля. Направи ми много добро впечатление, когато я предложих на Цветана Манева и тя се съгласи да дойде.

Що се отнася до Венко Пехливанов прецених, че там са два състава и се репетира през ден, а той е зает само в едното действие, в другото действие на "Януари" не е зает, ще мога така да направя програмата, че при тези пет – шест репетиции, когато съм долу на сцена, така да направя, че да разполагам с него, когато се репетира действието, в което той играе. Необходимо е тук нещо, което видях в "Опит за летене".

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Антония Каракостова.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА:

От опита, който имаме с едно произведение на Радичков, гледайки това разпределение, което в момента ни предлага Азарян, считам, че ще избетнем онова, което имахме при предишното разпределение, където бяхме смесили и захар със сол, и боза с кисело мляко – беше малко шарена историята, макар че това носи своя чар. В "Опит за летене" имаме горе долу три жанрови групи и по стилистика на игра, които някъде се и бият и дори ми се струва, че понякога и естетически воюват една с друга в ущърб на представлението.

Гледайки състава, предложен от Азарян, виждам едно условие да обедини естетически този екип.. Бележката, която се ражда преди всичко у мен, че при "Опит за летене" се бореха повече млади хора да летят, а този път ми липсва още един възрастен чешит, от възрастта на Гец. Не мога да кажа на коя точно роля, защото те много премислено са подбрани, но ми се поиска да има още един зевзек. Може би е уместно още веднъж да се премисли възрастовия баланс, в смисъл, че тези хора в кръчмата – средното поколение най-вече и може би двама от по-възрастното поколение за тези, които трудно тръгват да разберат какво става с Павел Моторов. Този проблем ми се струва, че е за по-друга възраст, докато за младите хора е по-импулсивното да тръгнат да задоволят любопитството си. Това е чисто психологически като баланс.

Приемам състава от гледна точка на това естетическо условие да се обедини тази труппа, да се направи едно радичковско представление.

По повод спорния въпрос, който се яви около Цветана Манева, убедила съм се, че безкрайно трудно нашият театър и болезнено реагира на подобни гостувания. Така е било през последните

години, така и Тодор Колев посрещнахме, също и Йосиф Сърчаджиев. И с едни екипи, които идват на гастрол отвън, понякога се провокират едни неща, които дават друг тонус на репетиционния процес.

Премисляйки коя от нашата труппа би могла да изпълни тази роля и да задоволи някакви режисьорски изисквания, като се има пред вид условието, което даде Азарян, че търси артисти от порядъка на Виолета Гиндева и Красимира Петрова, т. е. тази фатална хубост, от която Радичков се плаши и реално едва ли не като присъствие в живота, това женско начало необяснимо и изстрадано, и страшновато, това съчетание на героично с остра характерност, действително тези две актриси биха могли и особено условието Стефан Данаилов като партньор. Трудно може да се предложи на режисьора конкретно име, за да се мисли. В същото време пак бих предложила да помисли за Меглена Димитрова, защото ми се струва, че това е една актриса, която в случая би могла да съчетае тези неща.

Примамва ме и присъствието на Цветана Манева като изпълнителка на Софрона. Струва ми се, че не е това ролята, около която трябва да се водят такива спорове. В края на краищата може един режисьор да си позволи в името на безкомпромисното съчетаване на разпределението си да направи такъв експеримент. Гласувам в това отношение доверие на режисьора. В същото време осъзнавам, че с това разпределение ние тръгваме и към едно достойно присъствие, което е вече задължително като изискване на театъра на нациите в края на този сезон, не само за една гастролна дейност. Струва ми се, че трябва да направим всичко възможно да гарантираме една нормална творческа работа на тази постановка, която престижно да представи театъра на един международен форум.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Ванча Дойчева.

ВАНЧА ДОЙЧЕВА:

Не се учудвайте, че всички говорим за Цветана Манева. Това е много сложен и сериозен въпрос за нашия театър. Нека говорим откровенно: фактът, че се кани актриса от ранга на Цветана Манева, която актриса извънредно много ценя и уважавам, фактът, че я каним тук, показва, че вече се мисли за приемането ѝ в състава на театъра. Ако това е така, приемам го, адмирам го, защото смятам, че боя като Цветана Манева, нейния голям професионализъм, всичките ѝ качества биха обогатили палитрата на женската труппа. Но ако Цветана Манева се кани само за това представление, просто като гастролорка, тук сериозно трябва да се помисли, защото много ще се усложни всичко по отношение на представления, много ще се затормози женската част от състава, много приказки ще има. Ние искаме да знаем и да ни обясните каква точно е целта: дали се взема само за тази роля, като се търси едно особено интересно присъствие и защитите на ролята или има други съображения на ръководството.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Георги Черкелов.

ГЕОРГИ ЧЕРКЕЛОВ:

Ще бъда кратък, защото много неща се казаха. Разбира се, основното е, че в мъжката труппа, в мъжкия състав на пиесата са точни нещата, доколкото мога да си представя какво ще има намерение да направи Азарян. Това, което Каракостова каза, е най-верно: че тук има малко по-добра компактност, по-голяма прецизност по отношение на поколение, на маниер, на присъствие. Това е гаранция, че ще се получи приятен ансамбъл.

За проблема по женската роля не бих говорил, ако не бяха се изказали няколко души. Въпросът е това нарушение на принцип ли е или каприз, който може да си позволи Народният театър? Аз

мисля, че в единия и в другия случай нещата не така сложни, както ние ги поглеждаме болезнено. Добре разбирам проблема за задоволяване жените с роли, но това не е задача, която дава голям хляб и дори да беше такава можем да си позволим да вземем заради точността, заради строгото изискване на режисьора, прецизното му изискване, ако ще да е дори само като натура, мисля, че нещата са ясни. А доколкото чух има и наши актриси поставени. Но не е правилно както се предложи да бъдат три на тази роля.

Не мисля, че това е голям проблем. Дори да не се е прицелило добре ръководството на театъра да привлече Цветана Манева в нашия театър, което би било чудесно, но дори и да не се е прицелило пак няма нищо страшно в това, че ще дойде една актриса да изиграе една полуепозидична роля, защото е добре да бъде точно тя, въпреки че имаме и поставени наши актриси.

Присъединявам се към Каракостова и мисля, че по-скоро да бъде Меглена, отколкото Галина.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Пенчо Линов.

ПЕНЧО ЛИНОВ:

Подкрепям предложението на Азарян за разпределение на ролите и то много активно, като виждам артистите, които той предлага и като познавам пиесата виждам, че той има една мисъл, която ще проличи на премиерата. Това е сериозна мисъл за жанра, за начина и стила на игра. Добре е да го оставим да си проведе тази идея и линия. Но искам да го допълня и то не за женската роля, а за един цялостен втори състав мъжки.

ЧАВДАР ДОБРЕВ:

Но ние имаме да работим и други пиеси...

ПЕНЧО ЛИНОВ: Не съм бил в театъра, когато е имало два съ-

става в "Опит залетене", но искам за такива пиеси да има винаги два състава и в бъдеще винаги ще вземам думата и там, където няма два състава, винаги ще предлагам да има още един състав. Предлагам на Азарян да помисли и ако той може да намеринещо допирно с още един състав, в който да влизат, например: Асен Миланов, кого-то виждам в тази пиеса блестящо, Емил Стефанов, Наско Воденичаров, а и още други. Може да се намери друг състав, който ще бъде в малко по друг план, но няма да е по-лош от предлагания и който аз изцяло поддържам.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Николина Лекова.

НИКОЛИНА ЛЕКОВА:

Подкрепям разпределението. Искам да взема отношение по предложението за Цветана Манева. Според мен, щом я вземаме в разпределението, тя трябва да бъде назначена в театъра. Много харесвам тази актриса.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Славка Славова.

СЛАВКА СЛАВОВА:

Според мен, Цветана Манева е една голяма актриса. Гледала съм я във всичките ѝ роли и винаги я спирам и я поздравявам. Дори с нея бях подела акция да основем творчески съюз на артистите— до такава степен ценя Цветана Манева.

До каква степен ценя режисьора Азарян да не говорим — за мен той е един от най-големите наши режисьори. И това, че той е направил най-верното и най-доброто разпределение съм напълно убедена и с присъствието на Цветана Манева. Но не бива да смесваме двата въпроса — какво представлява Цветана Манева като актриса, като качества и принципния въпрос, че тук има много жени, които

седят без работа, а тук спорим действително за една епизодична роля.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Колко жени има тук за тази роля?

СЛАВКА СЛАВОВА:

Не съм си помислила. Цветана Манева е изиграла възможните най-великолепни роли. С две ръце гласувам да я назначим в театъра. Тя е прелестна актриса, вижте я сега в "Много шум за нищо", с такова присъствие, чудесна актриса. Но помислете и за тези неща, защо винаги карате така да се заяждаме. Помислете и за тази голяма сложност с нашите гастролъори. Сашка си скуби косите – седем месеца не играе "Борци" заради Тодор Колев, а той е чудесен. Защо не го назначихме в нашия театър. Жалко, че той не е в нашия театър.

С всички актьори, които идват отвън, ние срещаме много големи трудности при съставянето на програмата. Цветана Манева е много заета актриса, но е великолепна. Защо не я назначите в театъра? Вземете я, така ще се спестят всички приказки и всички ужаси долу. Защото ти, Черкелов, не знаеш какво става долу, защото те няма в театъра. Черкелов казва, че това не било важно. Но слез малко долу при нас. Ела в женските гримборни да видиш какво ще стане сега. По този начин вместо добра, ще направим лоша услуга на Цветана Манева и ще започнат кой знае какви гнусотии да се говорят за нея.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Крикор Азарян.

КРИКОР АЗАРЯН:

Изненадан съм, че прекалено много се вискутираше това мое предложение. Но слушайте ви с дълбоко внимание и уважение и особено с това, че казахте, че ако тя бъде назначена, то не бихте

повдигнали, започвам да разбирам, че тук става въпрос до принцип. Започвам да разбирам мотивите ви. Мога да не ги приема, защото откровено казано държа на това, което и Черкелов каза – след като това е Народният театър, след като е онова, което е най-силното, това трябва да го има. Виждам го около мен непрекъснато, много артисти са идвали тук и трябва да признаем, че те не са сбъркали. Друг е въпросът кои са оставали и кои не са оставали. Лично аз това нещо не съм го практикувал, за първи път необходимостта го наложи това нещо в този аспект, в който Асен говори, че тук става въпрос не за една голяма роля, не за нещо, за което да казвам, че в този театър няма изпълнител, а става дума за една неповторимост на възможности, на качества, като казвам, че в състава на театъра има такива, но в момента с тях не мога да боравя.

Всички неща, които тук се казаха, много сериозно ще обмисля, с изключение това, което Пенчо Линов каза за един втори състав. Това не би било по силите ми. Защото трябва да призная, че много по-трудна ще ми бъде работата, отколкото ако работя по една нова пиеса. Просто поради факта, че два пъти съм правил тази пиеса. Повярвайте ми, че имам чувството, че не ще разкажа една история, която е написана, а трябва отново да разкажа една история, която съм преживял. Имам чувството, че аз съм седял в тази кръчма сред тези хора и всяко ново тълкувание, всяка нова интерпретация, всяка нова гледна точка, което е необходимо – аз го чувствам като необходимост това – за мен ще бъде ужасно трудно. Аз имам някакви намерения и идеи, но трябва да призная, че те не са окончателни и завършени.

Що се отнася до предложението ми за женската роля ще помисля и ще отговоря след един – два дена. За Меглена често е ставало дума тук, а скоро не е играла, докато Галина играе по-често.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНО СЛОВО

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Другари,

Приемам напълно и нормално тези разисквания, които станаха в Художествения съвет, защото когато ~~преди~~ внасяхме това разпределение знаех много добре как ще се развият тук дебатите. Вече съм шест години директор на този театър и мога да кажа, че познавам проблемите и въпросите, които занимават всички вас и всички нас тук и съм се стремял да се отнасям с най-голямо внимание и да подхождам с конструктивен подход при разрешаването на тези проблеми с оглед на едно фактическо положение. Ако ме попитат как съм сега с тази труппа, която е с около 79 души – 38 жени и 41 мъже, аз ще кажа: 15 – 16 жени и 30 мъже. Но когато ме назначаваха тук не ме питаха и ми казаха, че ще работя с фактическото положение.

При всичките си съображения с проблеми от различен характер, които съществуват в театъра, не бива да забравяме, че театърът е един творчески институт, институт на високи духовни изяви и особено Народният театър "Иван Вазов", който е стълб и живата история и настояща на нашия театър. Имам пред вид всички проблеми от социален, професионален и т. н. характер. И в рамките на нашите възможности, заедно или по-скоро в една борба с режисьорите, отколкото в сътрудничество с тях, ние се мъчим да направим това, което е необходимо за решаване на професионалните проблеми в театъра тук, особено за женската част на трупата. Не можете да ме упрекнете, аз имам данни от последните две години – през миналата година положението беше по-сложно, защото такъв беше репертоарът, не можете да ме упрекнете, че не се мисли тук за това нещо. Но не приемам абсолютизирането на този проблем и съм

против абсолютизирането.

Както казах има 39 актриси в театъра. От тях 16 са на пенсионна възраст – нямам намерение да се занимавам с пенсионирани – от тях нашият режисьор, комуто е възложена постановката, посочи две актриси, на които той смята, като човек, решаващ творческа задача на театъра, ще му бъдат полезни за решаване на творческата задача. Тези две актриси са заети. Той е готов да вземе четвърта на мястото на третата, но ще се съгласите, че с това възможностите се изчерпват. Не могат останалите 34 да се чувстват лично засегнати от това, че идва актриса отвън, а те седят на скамейката. Това мога да го призная само на двете актриси, за които спомена режисьорът и другите, за които сега коментираме. Моля това нещо да се има пред вид.

Ако толкова ви боли за Виолета Гиндева и Красимира Петрова знаете, че те дълго не са седяли на скамейката и сега и двете участвуват в постановки, поради което режисьорът не може да се ползва от техните услуги. Но останалите актриси са извън вниманието на режисьора. В разговори с много хора съм казвал, че мога да се меся в работата на режисьорите по разпределенията до една определена степен, защото за общото състояние на работите в театъра отговарям аз, но за постановката отговарят Крикор Азарян, или Филип Филипов, или Енчо Халачев, или Асен Шопов – на афиша излиза тяхното име. Друг е въпросът, че на базата на един – два – четири афиша могат да се правят общи изводи и за театъра.

По въпроса за гастролите – аз съм привърженик и провеждам политиката на гастроли на режисьори. Не ми е било приятно тук да се привличат актьори на гастрол – и мъже включително. Данните, които тук се изнесоха против тази практика, са убедителни, защото ние някои неща наистина не можем да играем, защото в тях участ-

вуват актьори от други театри. Дори и по простата причина, че те си правят програмите по-късно от нас и се получава голяма бъркотия при нас. Да не казвам, че по повод на гастрола на Гаджоков при нас четири – пет души ми казаха: как можете този актьор да го пускате на сцената на театъра. Ако той е от нашите актьори, може да е с по-ниски професионални и творчески качества от Валентин Гаджоков, но никой досега не ми е казал такова нещо и няма да ми каже.

По принцип съм против гастрола на мъжката част на трупата и с това нещо съм се съгласявал поради независещи от мен причини. Никога не съм предлагал да се вземе актьор от друг театър, защото за мен това означава усложнение. Въпреки че когато тук се вземат актьори на гастрол това е бил Тодор Колев, един великолепен актьор, който може да бъде в тази трупа, това е бил Йосиф Сърчаджиев, също великолепен актьор, който може да стои в тази трупа. Вие знаете как се развиха събитията с Юри Ангелов и ние взехме Валентин Гаджоков да подпира, защото на Юри Ангелов не можеше да се разчита и наистина така се получи и нямаше друг актьор, когото да вземем да подпира Юри Ангелов и това момче остана титуляр в ролята, защото Юри излезе от игра. Ако питате мен неговата изява на сцената я харесвам, независимо от тези неща, които се казаха. Но трябва да ви кажа, че доста авторитетни хора, и тук в театъра, намериха за необходимо да ми кажат: какъв е този, който се разхожда по нашата сцена.

Резонно е да има една ревност и аз затова правя тази декларация, че за мен не е приятно гастролборството поради простата причина за едно удобство, да не ме занимават всеки ден с техните проблеми Сашка и Григоров и като постоянна практика винаги си развивам настроените с програмата на театъра.

Не мога да бъда с вас откровен докрай и да кажа, че тук си мълчим, когато дойде някой човек, който не е за този театър, а за никакъв театър няма качества и когато се постави въпрос за Цветана Манева, категорично изявена актриса, изведнъж изниква въпросът, че тя ще изяде хляба на трупата. Няма такова нещо, на никого няма да изяде хляба. Ролята не е такава, която някоя актриса да я е чакала цял живот и Цветана Манева да дойде и да ѝ издърпа черджето изпод краката. От друга страна, когато ще си позволим такова нещо трябва да си го позволяваме само с хора, които са абсолютно доказали, че са талантиливи и даровити и могат нов нюанс в изпълнението на една роля да внесат в нашия театър.

Другари, Народният театър "Иван Вазов" е висш духовен институт, той не е само място, където да се решават ~~изма~~ професионални проблеми и да получаваме пари. Той е храм на изкуството от най-висока категория. Спомнете си, че в по-сентиментални моменти, когато не обсъждаме такъв въпрос, си мислите за всички онези, които са били преди вас големи звезди в нашия театър, но трябва по същия начин да мислите и за тези, които ще останат след вас. Защото мнозина са звани, малцина са призвани. Изкуството с гласуване "за" и "против" и със сентиментални истории не се прави. В изкуството милост няма.

Като казвам това нещо съвсем не искам да кажа, че Цветана Манева е талантът, а тук няма. Напротив, когато става въпрос за актриса от поколение, възрастова група и т. н., ние тук имаме няколко актриси, които спокойно могат да мерят сили с Цветана Манева. Смятам, че когато се прави такова предложение на Художествения съвет, то може да се приеме по-спокойно и ви съветвам да се борите тогава, когато ви се предлагат бездарници. Това е тра-

гичното в съдбата на трупата на Народния театър, а не че в него ще дойде да гастролира Цветана Манева, която мога наистина да назнача в театъра. Художественият съвет доста ясно изрази своето становище. Но от друга страна ~~искан да кажа, че при всички случаи, ако аз имам възможност да назначавам актриси в този театър,~~ искам да съобща на почитаемия Художествен съвет, че аз съм назначил досега само една – Камелия Недкова, а от шест години съм директор.

Ако аз трябва да назначавам актриси в този театър при всички случаи всяка актриса ще мине през един гастрол, макар че Цветана Манева е актриса от такава категория, че не се нуждае от обществено показване. Но въпреки това смятам, че е в рамките на нормалното искам повече мъже да назнача тук, а не жени. Мога откровено да кажа на Художествения съвет, че мислейки за съдбата на този театър имам намерение да доведа ~~в този театър~~ някои актьори, а в тяхното число влиза и актрисата Цветана Манева. Ако някой ми каже, че не съм прав, съгласен съм да споря. Тези неща предварително не ги договарям, искам някои актьори мъже да бъдат назначени, независимо, че трупата на мъжете може да стигне до 44 души. Тези неща тежат на моята глава, а не на вашите. Всеки от вас съобразно със своите творчески възможности решава тук задачи и си има място, всеки съобразно талантите си. Вариантите са много – колкото са актьорите тук.

Напълно разбирам вашето ~~в~~ **Д**явление, защото това са моменти, които възникват и проблемите са щекотливи и това не е само при нас. Искан да ви призова към един по-зрял подход и в никакъв случай да не се абсолютизира това, което сме казали. Верно е, че сме много, но спори могат да ~~ни~~ водят още две или три актриси за ролята, за която говорим. Другите могат да си говорят каквото ис-

кат по мой адрес, но каква вина ще има актрисата, ако десет – петнадесет актриси тук я оплюят за това, че е дошла в театъра, след като те нямат нищо общо с нея, тя никаква тяхна роля няма да отнеме. Трябва нещата малко да се конкретизират, да мислим за себе си не така абсолютизирайки се и идентифицирайки се с цялата трупа на театъра. Всеки човек има определено място в нея, както във всеки институт, където се прави изкуство и във всяка сфера на изкуството. Всеки да мисли за себе си и от своя гледна точка и на пример Виолета Гиндева, Красимира Петрова или Ванча Дойчева биха могли да кажат защо Цветана Манева е в този театър. Не искам да засегна никого, но другите нямат право на тези думи, а само ако изхождат от интереса на театъра. А интересът на театъра диктува други неща.

Не много отдавна имаше предложение за друга актриса, което ние отклонихме, въпреки че направих всичко възможно да разубедея режисьора и бях решил да не допусна това нещо. Но сега с всичкият престиж, който имам в този театър, заявявам, че това става и с моето съгласие, защото мен ме интересуват талантите, хората, които ще дадат главния принос в естетическата и художествената история на този театър, за неговото настояще и за утрешния му ден, което ще бъде в неговата история.

Без да изпадам във високи отстъпления моля Художественият съвет да вникне в това, което тук защитих. Давам основание и право на всички да се позоват на моето решение, за да не се zlepоставите вие. Поставен съм тук да провеждам художествена политика и това е политиката на Централния комитет на нашата партия. Тази политика трябва да се провежда от талантливи хора. А такива талантливи са необходими и в културата, и в селското стопанство, и в науката, и навсякъде. Това е мое убеждение и смятам, че тази

По ТОЧКА РАЗНИ има думата др. Таня Масалитинова.

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА:

Когато почина майка ми не знаех какво притежава, тя беше възрастна или ме лъжеше или не помнеше, но ми казваше, че няма никакъв архив от баща ми и аз се чудех къде е отишло всичко. Когато трябваше да разглеждам това, което е останало, се оказа, че е оставил един много интересен и богат архив. Търсиха ме няколко пъти, но поради заетост все отклонявах, накрая се съгласих да работя с Историческия архив, откъдето ми изпратиха човек и с когото разглеждам нещата. Натъквам се на много богати неща. Притежавам три писма на Олга Книпер-Чехова, едното от които е предсмъртно, едното от тях искам да публикувам в "Народна култура". Ще им дам всичко, като ще си запазя копия, но искам конкретно да ви кажа, че бях скоро при др. Йорданов преди да го изберат по моя лична работа. Стана дума за родителите ми и казах това нещо. Позволих си да му кажа, макар че не съм в течение на тези работи, че ние сме единственият национален театър без музей и че нашите неща си стоят така. Той много остро реагира: "Как да нямате музей? Лично освободих цял етаж отсреща театъра. Къде ви е музея?" Отговорих, че не зная и че не съм посветена в подробностите, но казах, че е редно да имаме, защото тези работи ще бъдат дадени на Историческия архив, но по-правилно е да бъдат наши. А там има много интересни неща и за Народния театър, и за нашата драматургия – защо ще ги даваме в този Исторически архив, ние трябва да ги имаме тези неща.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Ще поставя и този въпрос пред др. Йорданов. Правилно е казал, че се е занимавал лично с този въпрос, но ние императивно бяхме изхвърлени от този етаж от дирекция "Театър и музика".

Първо, трябва да съобща на Художествения съвет, че най-напред се противопостави категорично Кабакчиев, който заяви, че този етаж щели да го вземат за библиотека на Съюза на артистите. Знаете какво значи библиотека: да стои една библиотекарка и двама души да разлистват списания. Казах на Кабакчиев, че не съм съгласен с това нещо, не без да ни питат там беше настанен "Театър и музика" и ми беше казано да не се занимавам повече с този въпрос. Сега се повдига отново.

ЧАВДАР ДОБРЕВ:

Писаха се статии в печата, в редица вестници. И аз писах за музея и накрая никакъв отзвук.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Това нямаше да бъде достатъчно, но за една начална експозиция.

Има думата Рачко Ябанджиев.

РАЧКО ЯБАНДЖИЕВ:

Не знам дали е редно, но можем да подкрепим, че има Театър на нациите и може някой да се интересува дали българите имат някакъв музей, защото навсякъде се славим с такава богата традиция и отколешна история на българския театър. Затова трябва да се предвиди час по-скоро решаването на този въпрос и да се обърне внимание, че там горе всичко се руши.

Искам в тази точка разни и нещо друго да кажа – специално за представлението "Под игото". Направих една малка статистика, докато идвах насам: в "Под игото" има 43 роли с текст; външни актьори са 7; 14 роли с текст са студенти; в последно време се сменяха 6 големи роли пак със студенти – станаха 20 роли.

Защо го изброявам това нещо? Защото виждам, че представление след представление – съжелявам, че го няма Филипов тук,

защото пред него мога да повдигна въпроса – качеството на представлението пада, а ние тук държим на качеството. Ние водим деца, водим ученици тук да гледат това представление. Мисля, че това се дължи на тези проблеми и не случайно се шегуваме помежду си, че играем "Под игото" като представление на ВИТИЗ с благосклонното участие на артисти от Народния театър.

Сменени са: Соколов, отец Йоретей, Шериф ага, Недкович, Калчо, ред идва и на Раданов. Това са шест централни роли, които се сменят поради това, че се разболяват актьорите. Щом не можем да се сменяме няма да се играе представлението, но не се играе на такова ниво.

Във връзка с това искам отново да повдигна въпроса за това кафене – може ли да се премести или не? Нека това нещо стане на гримьорна. Театърът се превърна на не зная какво си вече и оказва влияние върху качеството.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Въпросът не можах аз да реша, сега Партийното бюро ще го реши.

Забележката на Рачко Ябанджиев е справедлива и аз съм много притеснен от тези неща, които стават. Всяка промяна на проф. Филипов е конкретна и е продиктувана или от това да пада нашата програма и да се обръща с главата надолу или да се намери някакво решение временно ^{решение} за това представление да бъде спасено. Това е проблемът. Може би аз имам вина, че ~~не~~ се съгласявам да се правят такива компромиси, но от края на миналата и началото на тази година има неприятно стечение на обстоятелството, че заболяват актьори, които имат огромно участие: и Антон Карастоянов, и Сава Хашъмов, с които имаме неприятности с една продукция за Константин Кирил Философ, която няма да свърши. Сега отново получих едно писмо, което

ни прави невъзможна програмата за месец март. Скоро говорих с генералния директор Никола Ненов и го питам няма ли да свърши това нещо с този филм. Днес получих писмо, подписано от др. Георги Йорданов за тази продукция, за хората, които се искат и за времето, когато да бъдат освободени,

Знаете, че ние винаги съгласуваме нещата с киното и гледаме да не пречим на актьорите, не сме имали пробиви по тази линия. Филмът "Константин Кирил Философ" от една година насам ни обърква работите – ходи се в Испания и къде ли не. Но трябва да си вземем акт и да подходим най-сериозно към този въпрос и със смените, които се вършат, защото забележката на Рачко Ябанджиев е основателна.

ЗАКРИВАНЕ

ПРЕДС: ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Другари,

Поради изчерпване на дневния ред закривам заседанието на Художествения съвет!

/Край 17 часа и 50 минути/

Стенографф;

/Р. Райчев - т- 44 40 89/

